

447. mál

Nýjar og fyrirhugaðar reglur á sviði gjaldþrotaskiptaréttar o.fl.

Ása Ólafsdóttir

Yfirlit yfir úrræði laga um gjaldþrotaskipti o.fl. nr. 21/1991

Greiðslustöðvun

Með réttarúrræðinu greiðslustöðvun er átt við lögakveðið tímabundið ástand, sem komið er á með dómsúrskurði, þar sem vikið er frá almennum reglum um athafnarfrelsi skuldara og heimild lánardrottna til aðgerða gegn honum, með það að markmiði að koma nýrri skipan á fjármál skuldara með liðsinni sérstaks aðstoðarmanns.

Nauðasamningar

Samningur um greiðslu skulda eða eftirgjöf þeirra, sem kemst á milli skuldarans og nauðsynlegs meirihluta lánardrottna hans og lýtur síðan staðfestingu fyrir dómi.

Greiðsluaðlögun = nauðasamningur til greiðsluaðlögunar. Tillögur nú um að breyta úrræðinu verulega

2

Yfirlit yfir úrræði laga um gjaldþrotaskipti o.fl. nr. 21/1991

Gjaldþrotaskipti

Sameiginleg fullnustugerð kröfuhafa, sem hefst við uppkvaðningu úrskurðar um skiptin. Við uppkvaðningu dómsúrskurðar verður til sjálfstæð persóna að lögum, sem tekur við réttindum og skyldum þrotamanns og lýtur stjórn skiptastjóra með þátttöku lánardrottna.

Úrræði ekki í lögum 21/1991

Frjálsir skuldaskilasamningar?
Einföld tegund skuldaskilasamninga?
Sjá lög nr. 107/2009

3

Nokkrar spurningar / þörf breytinga

Krafa um einföldun reglna við nauðasamningsumleitunir

- stærri félag leita nauðasamninga, með flóknari rekstur
- oft rekstur hér á landi og erlendis
- flóknari samningar

Krafa um nýjar reglur við gjaldþrotaskipti; kröfur af „félagsiegum toga“.

Krafa um einfaldara kerfi við innheimtu krafna hjá sýslumönnum, og að bú féлага komi fyrr til gjaldþrotaskipta

Nokkur frumvörp nú til meðferðar á Alþingi

4

Nauðasamningar

Nauðasamningsumleitarnir – yfirlit núgildandi reglna

Skuldari útbýr frumvarp að nauðasamningi, 36. gr.

Tiltekið hlutfall samningskröfuhafa (25%) samþykkir **frumvarp** áður en leitað er til héraðsdóms, 35. gr.

Samþykki 25% kröfuhafa, talið bæði eftir kröfufjárhæð og eftir höfðatölu.

Héraðsdómur kannar hvort skilyrði eru til staðar. Skipar umsjónarmann, 39. gr.

Umsjónarmaður **kallar eftir kröfum** í Lögbirtingablaði.

Fjögurra vikna frestur til að lýsa kröfum, 44. gr.

Umsjónarmaður gerir skrá um samningskröfur, 46. gr.

Nauðasamningur tekur til samningskrafna, neikvæð skilgreining þeirra í 28. gr.

6

Nauðasamningsumleitarnir - yfirlit núgildandi reglna

Fundur með kröfuhöfum til atkvæðagreiðslu innan tveggja vikna frá því að kröfulýsingafresti lauk, 48. gr.

Atkvæðagreiðsla á fundi og e.t.v. á framhaldsfundi.

Frumvarp samþykkt ef því er greitt sama hlutfall atkvæða og eftirlgjöf af samningskröfum á að nema, bæði eftir samningsfjárhæð og höfðatölu, þó að lágmarki 60%, 49. gr.

Héraðsdómur kannar hvort skilyrði eru til staðfestingar, auglýsir þinghald í Lögbirtingablaði, 55. gr.

Ef nauðasamningur er staðfestur, **auglýsir umsjónarmaður niðurstöðu** hans í Lögbirtingablaði, 59. gr.

7

Nauðasamningsumleitarnir – fyrirhugaðar breytingar

1. **Fallið frá** skilyrði um að 25% samningskröfuhafa eftir **höfðatölu** samþykki frumvarp að nauðasamningi, 33. gr.

- af hverju ekki fallið frá þessu skilyrði að öllu leyti?

2. **Ný heimild** fyrir samningskröfuhafa að **greiða atkvæði** um nauðasamning í **kröfulýsingu** sinni, 45. gr.

3. **Atkvæði** gildir **þótt breyting** hafi verið gerð á frumvarpi, ef breytingin er samningskröfuhafa í hæð, 50. gr.

8

Nauðasamningsumleitaniir – fyrirhugaðar breytingar

4. **Auknar kröfur gerðar til veðkröfuhafa, 28. gr.**
 - Lánardrottinn getur afsalað sér veðrétti fyrir kröfu sinni með sérstakri yfirlýsingu
 - Ekki verður gengið að skuldara til greiðslu eftirstöðva veðkrafna, 4. mgr. 60. gr.
 - Skýring á samspili þessara reglna
5. Umsjónarmaður gerir skrár fyrir samningskröfur og veðkröfur, 46. gr.
6. Skuldari getur breytt frumvarpi sínu á meðan nauðasamningsumleitunum stendur, þarf ekki lengur að leita samþykkis 25% samningskröfuhafa, 47. gr.

9

Nauðasamningsumleitaniir – fyrirhugaðar breytingar

7. Fundur til atkvæðagreiðslu innan fjögurra vikna, 48. gr.
8. **Breyttar reglur um samþykki nauðasamninga**
 - Alltaf áskilið sama hlutfall og sem nemur eftirgjöf eftir fjárhæðum
 - Einungis áskilið samþykki 60% kröfuhafa eftir höfðatölu
 - Af hverju ekki gengið lengra?
9. **Atkvæðisréttur veðkröfuhafa** fyrir þeim hluta sem hann hefur afsalað sér tryggingarétti, 33. gr.
10. **Auknar kröfur til skuldara**, um að hann sýni fram á getu til að standa við nauðasamninginn, þegar hann óskar eftir staðfestingu hans, 54. gr.

10

Nauðasamningsumleitaniir – lokaorð

- **Réttaráhrif staðfesta nauðasamninga**
3. mgr. 28. gr. gþl., nauðasamningur leiðir til brottfalls skulda sem yrði skipað í skuldaröð eftir 114. gr. ef bú skuldarans hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta. Vilkjandi lán, sbr. lög 24/2009, breytt staða þeirra eftir setningu laga 24/2009.
- **Ábyrgðarmenn**
3. mgr. 60. gr. gþl., nauðasamningur hæggar ekki rétti kröfuhafa til að ganga að veði, sem þriðji maður hefur sett til tryggingar samningskröfu eða til að ganga að ábyrgðarmanni.
3. mgr. 9. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn, þrátt fyrir ákvæði 4. mgr. 60. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl. skal nauðasamningur eða önnur eftirgjöf, þ.m.t. nauðasamningur til greiðsluáðlögunar, sem kveður á um lækkun kröfu á hendur lántaka hafa sömu áhrif til lækkunar kröfu á hendur ábyrgðarmanni,
- Héraðsdómur Suðurlands, E-1051/2009, 13. apríl 2010.

11

Gjaldþrotaskipti

Fyrirhugaðar breytingar á reglum um framkvæmd gjaldþrotaskipta

1. **Hugtakið nákominn, 3. gr.**
 - H 1996.2684 (Oliúfélagið)
 - H 1995.2847 (Kron)
 - Óbreytt að öðru leyti en að nú verði einnig tekið mið af stjórnunartengslum. Hefur þýðingu við riftanlegar ráðstafanir og við 18 mánaða frest 112. gr. gpl.
2. **Ný heimild til að óska eftir gjaldþrotaskiptum á búi skuldara, 65. gr.**
3. **Dómari getur ákveðið í úrskurði að skiptafundur til að fjalla um kröfur verði haldinn síðar en mánuði eftir lok kröfulýsingafrests, 85. gr.**

13

Fyrirhugaðar breytingar á reglum um framkvæmd gjaldþrotaskipta

4. **Rík skaðabótaábyrgð stjórnarmanna féлага sem ekki gefa bú upp til gjaldþrotaskipta, (sakarllkindaregla) 64. gr.**
 - H 10. júní 2004, mál nr. 60/2004
 - Á einungis við um félög
5. **Forgangskröfur vegna launa í uppsagnarfresti takmarkaðar**
 - Miðað við glidandi kjarasamninga eða lagaákvæði
 - H 1991.903
 - H 1. september 2003, mál nr. 326/2003: ... með ákvæði þessu, sem skipar vissum kröfum framur öðrum í réttindaröð, er vikið frá grundvallarreglu laga nr. 21/1991 um jafnræði lánaðrottna við gjaldþrotaskipti. Verður ákvæðið því ekki skýrt á rýmri veg en leiðir af orðanna hljóðan ...

14

Fyrirhugaðar breytingar á reglum um framkvæmd gjaldþrotaskipta

6. **Lengri frestir við riftun ráðstafana þrotamanns (þingmannafrumvarp)**
 - Að því leyti sem í ákvæðum 2. mgr. 131. gr., 2. mgr. 132. gr., 2. mgr. 133. gr., 2. mgr. 134. gr., 2. mgr. 137. gr. og 2. mgr. 138. gr. laganna er kveðið á um tuttugu og fjögurra mánaða frest skal sá frestur vera fjórutlu og átta mánuðir í þeim málum sem höfðuð eru fyrir árslok 2012.
7. **Lengri frestur til höfðunar riftunarmála (þingmannafrumvarp)**
 - Sex mánaða málshöfundarfrestur í 148. gr. laganna verður að tólf mánaða fresti fram ársloka 2012.
8. **Skriptastjóri getur einhliða ákveðið að heimila einstaklingi að búa í húsnæði eða að halda umráðum einstakra lausafjármuna, gegn greiðslu leigu (nýtt frumvarp dómsmálaráðherra)**

15

Aðfær og nauðasamningar

Aðrar breytingar á döfinni

Lög um aðför nr. 90/1989

1. Fjárnámi verði lokið án árangurs, jafnvel þótt gerðarþoli mæti ekki, 62. gr.
- ef gerðarþoli er sannarlega boðaður til gerðar
2. Ný heimild til endunupptöku aðfarar, ef gerð hefur verið lokið án þess að gerðarþoli hafi verið viðstaddur, 67. gr.

Lög um nauðungarsölu nr. 90/1991

1. Heimild til afnota af eign við nauðungarsölu í allt að 12 mánuði
2. Kröfuhafi verður að sanna hvert er markaðsvirði eignar vilji hann krefja skuldara um eftirstöðvar veðkrafna við nauðungarsölu
 - Ekki lengur bundið við þann sem leysti eign til sín
 - Ekki lengur hlutverk gerðarþola að sækja mismuninn

17

Samantekt

Að lokum

1. Alþjóðlegar lagaskilareglur á sviði skuldaskilaréttar
 - Nýjar reglur lagðar til um viðurkenningu erlendra dómsúrlausna hér á landi, 6. gr. Vegna aukinna viðskiptatengsla milli landa.
2. Margháttaðar breytingar, vegna yfirstandandi efnahagsþrenginga,
3. Krafan um skjótvirkara og einfaldara kerfi nauðasamninga.

19

